

T.C. M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 1169
Tarih: 22-02-2016

3182

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı **Sayın Bekir BOZDAĞ** tarafından Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Faysal SARIYILDIZ
Şırnak Milletvekili

Birleşmiş Milletler Örgütü'ne üye olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Şırnak İli Cizre İlçesi'nde resmi verilere göre 132,857 bin insanın yaşadığı kentte 14.12.2015 tarihinden itibaren aralıksız ve süresiz olarak “sokağa çıkma yasakları” ilan etmiştir. Sokağa çıkma yasağı ile yurttaşların temel hak ve hürriyetleri askıya alınmıştır.

Sokağa çıkma yasağı süresince 200'ü aşkın kişi hayatını kaybetmiştir. Sokağa çıkma yasağının olduğu süreçte, ilki 23 Ocak 2016 tarihinde gündeme gelen kamuoyunun “vahşet bodrumları” diye adlandırdığı olaylarda 167 insanın yaşamını yitirdiği basına yansımıştır. Cizre'nin Cudi ve Sur mahallelerinde büyük çoğunluğu 3 binanın enkazından ve farklı evlerden çıkarılan cenazeler yanmış ve tanınmaz hale gelmiştir.

19.02.2016 tarihinde Cizre'de Dicle Nehri kenarına dökülen hafriyat arasında insana ait kol, bacak ve farklı uzuvların yurttaşlar tarafından görüldüğü iddiaları basına yansımıştır. Basında yer alan haberlere göre, görgü tanıkları bina enkazlarını kepçelerle kamyonlara yüklediğini, buradan da Dicle Nehri'nin kıyısına boşalttığını aktarmıştır. Nehir kenarına dökülen hafriyat arasında patlayıcılara ait mühimmatın da bulunduğu iddia edilmiştir.

Cizre'de insanların topluca öldürüldüğü mekânların, enkazların iş makinaları ile kaldırıldığı ve delillerinin usulüne uygun toplanmadığı yönündeki iddialar her geçen kamuoyu tarafından daha fazla dillendirilmektedir. Delillerin ortadan kaldırılması ve karartılması yönünde ciddi endişelerimiz bulunmaktadır. Bu konudaki kaygılarımız Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi başta olmak üzere diğer uluslararası kuruluşlara da bildirilmiştir.

Cizre'den Urfa, Mardin, Silopi ve Antep'e götürülen cenazelerin otopsi işlemlerine avukatlar ve avukatların belirlediği hekimlerin katılmasına savcılık kararı ile ya izin verilmemiş ya da otopsiler avukatlardan habersiz yapılmıştır.

Birleşmiş Milletler Örgütü tarafından kabul görmüş olan Minnesota Protokolü, "Hukuk dışı, keyfi ve yargısız infaz şüphesi, ulusal veya yerel ceza hukukuna uygun olarak soruşturulması ve ceza yargılanmasına başvurulması için bağımsız, bilimsel ve etkin soruşturma için delillerin sağlıklı toplanmasını" öngörmektedir. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu da (HSYK) Minnesota Protokolü'nü 2011/9 genelgesi ile iç hukuka dâhil etmiştir.

Cizre'de bina enkazları arasından cenazelerin, kepçe ve diğer iş makinaları ile çıkarılması, olaylara ait delil ve bulguların ortadan kaldırılması, bağımsız hukukçuların ve gözlemcilerin refakat edebilmesine izin verilmemesi Minnesota Protokolü'ne aykırılık teşkil edebilecektir.

Bu bağlamda;

1.Cizre'de Dicle Nehri kenarına içerisinde patlayıcıların ve insanlara ait uzuvların olduğu hafriyatı kim ve ne zaman dökmüştür? Söz konusu hafriyat hangi binanın enkazından kaldırılmıştır? Suç delillerini ortadan kaldırmaya çalışanlar var mıdır? Varsa, bu kişiler hakkında herhangi bir inceleme ya da soruşturma başlatılmış mıdır?

2.Saldırıları sonucu enkaza dönüşen binalarda hayatını kaybedenlerin cenazelerinin çıkarılması için Minnesota Otopsi Protokolü'ne uygun bir prosedür işlenmiş midir? Yoksa kepçeler ve iş makineleriyle birlikte cenazelere ve dolayısıyla delillere zarar verecek şekilde mi bir prosedür izlendi?

3.Bulunan bedenlere/cenazelere Minnesota Otopsi Protokolü'ne uygun bir şekilde otopsi işlemi yapıldı mı? Bu otopsi sırasında bağımsız gözlemcilerin ve adli tıp uzmanlarının yer almasına izin verildi mi?

4.Cizre'de bulunan cenazeler için yapılan otopsi süreçlerinde cenazenin yakınlarının otopsi süresince bulunan resmi bilirkişinin dışında kendi bilirkişilerini bulundurma haklarına saygı gösterildi mi?

5.Cizre'de yasak süresince yaşanan ölümler hakkında yürütülen soruşturma boyunca Minnesota Otopsi Protokolü'nde tüm tanıkların dinlenmesi, yaşamını yitirenlerin yakınlarının ifadelerinin tam ve eksiksiz alınması gibi önerilere uyuldu mu?

6. Minnesota Otopsi Protokolü'nde, özellikle devletin suça karıştığı hallerin olması ihtimalinde önerildiği gibi özel bir Soruşturma Komisyonu kurulması seçeneği neden hiçbir şekilde dikkate alınmadı?

7. Cizre'de sokağa çıkma yasağı sırasından hayatını kaybeden yurttaşlar için aşağıda belirteceğimiz haliyle bir soruşturmada uygulanabilecek asgari ölçülere uyuldu mu?

a. Gerçeğin ortaya çıkarılması açısından olay yeri incelemesi yapıldı mı?

3182

b. Soruşturmayı yürütecekler ve onlara bağlı çalışacak kişiler olay yeri incelemesine katıldı mı?

c. Şüpheli uyandıracak her türlü iz, leke örnekleri alındı mı?

d. Olay yerinde bulunan tabancalar, mermi çekirdekleri, kurşunlar ve kovanlar gibi, kullanılan silaha ilişkin her delil toplanıp muhafaza edildi mi?

e. Olay yerinin krokisi yapılarak olay yeri inceleme tutanağı tutuldu mu?

f. Olay yerinde bulunan tüm insanların kimlikleri, tam isimlerini, adreslerini, telefon numaralarını içerecek biçimde kaydedildi mi?

g. Cenazenin bulunduğu alanın iç ve dış diğer fiziki delillerinin fotoğrafları çekildi mi?

h. Cenazenin pozisyonu ve bulunduğu yerinin renkli fotoğrafları çekildi mi? Kurbanın giysilerin durumu kaydedildi mi?

1. Olay yerine ait ayrıntılı gözlemler, araştırmacıların yaptıklarını ve bulunan delillerin durumunu içeren bir rapor düzenlendi mi?

i. Ölüm olayında hangi silah ve araçların nasıl kullanıldığı tespit edildi mi?

8. Suçun olası nedenine ilişkin bilgisi olan kimseler de dâhil olmak üzere, suça tanıklık etmiş olabilecek tüm tanıkların kimliğini tespit ederek, bu kişiler ile yüz yüze görüşme yapıldı mı?

9. Devlet yetkililerinin de açıkladığı üzere devletin iştirak ettiği infazlar durumu yaşandığı kanaati yüksek olması karşısında bağımsız ve tarafsız bir soruşturma komisyonu oluşturuldu mu?

10. Ölüm olayına karışmış kişilerin kimliği tespit edildi mi? Failler yakalanarak kanunla, yetkili mahkeme önüne çıkarıldı mı?

11. Ölenin kimliğinin tespit edilmesine dönük gerekli çalışmalar makul süre içinde yapıldı mı?

12. Adli tabip ve tıbbi araştırmacılar cenazenin bulunduğu alana girme hakkına sahip olmalıdır. Bu yönüyle adli tabip ve araştırmacılar olay yerine girebildiler mi? Eğer bu sağlanamamışsa olay yeri inceleme tutanakları kendilerine verildi mi?

13. Cizre’de öldürülen kişilerin ölüm nedenine ilişkin kimyasal silah kullanımı şüphesi karşısında cesetlerden gerekli numuneler alındı mı?